

tekijöiden tai poliisien kanssa ja kurkkivat tapahtumia heidän selkensä taakaa. Vain nuorten toiminta oli juttujen arvioinnin kohteena; viranomais-ten toimintaa ei arvioitu.

Sinikka Torkkola, YTM, Tampereen yliopisto

VEIJO HIETALA

Valtakunnansovittelija toi tyttöystävänsä kotiin, mistä vaimo ei erityisemmin pitänyt ja laittoi naisparan kuutamolle. Korkeimman oikeuden tuomari joutui mediamyllytykseen epäiltyinä osallisuudesta miehensä pimeisiin mökkikauppoihin. Ministeri erosi itkien virastaan ...Toisen ministerin kihlajaiset jättivät varjoonsa kaiken maailman pikkujutut kuten EMU-neuvottelut.

Kuka vielä tohtii väittää, että saippuaoppera olisi muka todellisuus-pakoista tai muuten elämälle vierasta? Saippuaoppera on syntynyt alun perinkin suoraan todellisuudesta – vai olisiko niin, että todellisuus tuppaa

hakeutumaan fiktiivisten lajityyppien muottiin. Tänä päivänä tuo ns. todellisuus on käytännössä medioiden luoma, ja mediakertomuk- sissa henkilökohtaisesta on

toden totta tullut poliittista – ja päinvastoin – tällä uusromantiikan aika- kaudella.

Väittihän historiantutkija Hayden White jo 1970-luvulla, että niin his- toriankirjoitus kuin muukin ns. faktaviestintä hakeutuu aina kertovaan muotoon ja mukaillee vieläpä kuin itsestään tuttujen fiktiogenrejen juoni- kaavoja. Juuri nyt melodraama ja soap jylläävät medioissa: mitä muuta- kaan voi sanoa Clintonin alapään jutuista tai Dianan ja Suomen poliisi- surmien synnyttämistä suurista tunteista?

• • •

Media-Suomi on risteytys Kauniita ja rohkeita sekä Dallas-sarjan me- lodraamaa. Suomi-yhtiössäkkin kamppaillaan ennen muuta vallasta.

Pääjehuna häärää miehekkään jäyhä mutta ah niin romanttinen Paavo- Eric - hän on eittämättä hyvä. Päivissä voisi olla Brooken vikaa: nousihan hän määrätietoisesti suuresta tuntemattomuudesta romanttisin keinoin suoraan Suomi-yhtiön näkyvään eliittiin.

Arja on puolestaan Suomen vastaus Sue Ellenille, traaginen ja usein

Suomi-saippualla valkaistut

kyynelehtivä hahmo, jonka vilpittömät ponnistukset helsinkiläisen kulttuurielämän rikastuttamiseksi ja varattoman puoluetoverin auttamiseksi ymmärrettiin aina vain väärin. Lopulta oma SDP-sukukin hänet hylkäsi, kuten kunnan melodraamaan kuuluukin.

Tutkimusten mukaan niin soapien kuin tv-melodraamojenkin varsinaisia katsojamagneetteja ovat kuitenkin pahikset ja niitähän Suomi, Inc:ssä riittää. Menneen vuoden jaksoissa kaikkein kiinnostavimman eli pahan naisen (ns. bitch) roolin omi suvereenisti Eeva, ulkonaisesti enemmänkin Stephanie Forrester kuin Sally Spectra. Kelpo bitchien tapaan hän osoitautui herkäksi ja kärsiväksi, mutta piti tarvittaessa kynsin hampain kiinni vallan kahvasta: bitchiä eivät miehet nujerra.

Häikäilemätön bisnesmies ja naistenkaataja JR on nimikirjaimiaan myöten ilman muuta Jorma. Esikuvansa tapaan hänkin putoaa aina jaloilleen. Hänet erotettiin yhtiön johtopaikalta ja hän joutui aloittamaan tyhjästä, mutta jo vuoden sisällä hän häärası kallispalkkaisena konsulttina päättäjien kabineteissa.

Aina ryhdikäs ja moraalinen veljensä Bobby-Sauli ei puolestaan suopeasti naistennaurattajia katsele, vaan tyssää semmoisten vallanhaaveet heti alkuunsa. Männä vuonna Saulin nyrkkiä sai maistaa hulivili-Ike, ilmetty Clarke. Vai olisiko Ike sittenkin Cliff Barnes, ikuinen epäonnistuja, joka vuodesta toiseen käy toivotonta taistelua Suomi-yhtiön mahtisukuja vastaan?

Pahisten ketkuilujen ohella soapien katsoja kiinnostaa kelpo kihlajaiset ja odotettavissa olevat häät ja niitä kuuluukin sijoittaa kunnon saippuaan tasaisin väliajoin. Saatiinhan semmoiset lopulta myös Suomi-soapissa. Oikea tv-melodraama vaalii yhtä kaikki perittyjä perhearvoja, siitä pitivät huolen Paavo-Eric ja Brooke-Päivi.

Kuinka ihmeessä siis soap olisi elämälle vierasta, kun maamme kohta-loistakin päättävät saippuasankarit(taret)?

Veijo Hietala, FT, Turun yliopisto

Olipa kerran Eeva Vuori, joka täytti maailmamme hetkeksi ja haihtui jonnekin. Sitten rakastuivat Paavo ja Päivi, tulivat ja menivät – ainakin joksikin aikaa. STT alkoi leikkiä kasvuhormonijutulla, joka kasvoi ja kasvoi – ja sekin haihtui. Ja etäämpääkin: Diana, Saddam Hussein ja Bill Clinton vetoketjuongelmineen.

Aatehistorioitsijat väittävät, että yhden asian liikkeet kuuluivat 1960-luvulle, mutta journalismissa elämme yhä niiden aikaa – kuin hapuilisimme ilmapallokauppiaan kahisevien pallonippujen keskellä.

Mediajärjestelmämme olisi erinomaisen monimuotoinen. Mutta koska kaikki pyrkivät täyden palvelun taloiksi ja tavoittelevat nopeutta yli muiden uutiskriteerien, joutuu katsoja sietämään uskomattoman määrän tois-
toa. Rumasti sanottuna: koko viestintäapparaatti istuu samalla haaskalla.

Kaikki pyrkivät yhtä jal-
kaa keskittämään: aamun ja illan sanomalehdet, televi-
sio, radio ja aikakauslehdet.

Ehkä opimme vielä rakastamaan Demarin, Maa-

Jättiläisuutisia – kuin ilmapalloja

seudun Tulevaisuuden ja järjestölehtien takuubarman omanapaisia aihevalintoja ja kuivakasta esitystapaa vain siksi, että ne ovat käyneet kovin harvinaisiksi nykyisessä leijuvien arvojen mediamailmassa.

Ainahan journalismi on tarjonnut arvoanarkiaa, mutta reaaliaikaisuuden vaade on sekoittanut pasmat lopullisesti. Kun asia on kerrottava niin nopeasti kuin mahdollista; valikointi ja tulkinta jäävät tekemättä tai siirtyvät muille areenoille – instant-uutisia tehdään massoille ja kolumneja niille, jotka jo muutenkin tietävät.

Kiireessä tehdään ratkaisuja selkäytimellä, rutiinit vahvistuvat ja jutut yhdenmukaistuvat. Tulee mieleen pahasuisen Stig Hadeniuksen takavuotinen tokaisu ruotsalaisista journalisteista: “He ovat pidemmälle koulutet-